

Corsendonk® bier

Pater zacht en donker

Agnus pittig en blond

CORSENDONCA

P208832
ISSN 0779-5785
Trimestrieel tijdschrift
27ste jaargang
juli - augustus - september 2008

v.u.: Roger Van Mierlo
Draaiboom 4
2360 Oud-Turnhout

Kantoor van afgifte : 2360 Oud-Turnhout

VOOR AL UW FEESTEN

ALTA RIPA

Engelstraat 6 2360 Oud-Turnhout
Tel. 014/45.01.01

VERZEKERINGSKANTOOR

JAN AERTS

ALLE VERZEKERINGEN

Kerkstraat 27 2360 Oud-Turnhout
Tel. 014/42.30.92

Omslag:

Huldiging van Leo Proost als wereldkampioen achter Zware motoren.
Hier de aankomst aan het gemeentehuis. De man met de pet vooraan
rechts is Gaston Waterschoot.

CORSENDONCA

Voorwoord

Zij vlogen voor onze vrijheid

Het feestprogramma van 10 juli was een aangrijpende, geweldige ervaring: de ingetogen sfeer, de

samengebundelde krachten, de perfecte timing, de aanwezigheid van de familieleden van de bemanning van het gecrashte vliegtuig Wellington R1184 en de aanwezigheid van zo, zo vele mensen. Echt, het was een zo unieke ervaring. Het is zelfs moeilijk om die beleving hier nu op papier te zetten. Je had het echt mee moeten beleven. Het was een hoogtepunt in mijn twintig jaar samen beleven en leven met Corsendonca.

Na een welgeslaagde ontvangst op het gemeentehuis trokken wij naar de Jagersstraat voor de onthulling van het eerste monument. Het is hier dat de Wellington R1184 in de nacht van 10 op 11 juli 1941 is neergekomen op onze Oud-Turnhoutse bodem. Er was een serene sfeer. Je voelde de verbondenheid. De zachte regen bracht de mensen onder de paraplu's nog wat dichterbij elkaar. De familieleden van de bemanning, drie van de zes families van nazaten, afkomstig uit Engeland, Canada en Australië, speciaal voor deze herdenking afgezakt naar Oud-Turnhout beleefden een bijzonder emotioneel moment. Herman Van Eyndhoven bracht een korte lezing. Nadien had ik de eer om samen met de militaire attaché van het Verenigd Koninkrijk een bloemenhulde te brengen. De druppelende regen was tijdens deze bloemenhulde de enige vorm van geluid op dit ingetogen moment van stilte. Die stilte werd even nadien doorbroken met de heerlijke melodieën van de "Lowland Pipers". Zij brachten met hun doedelzakken een gesmaakt stukje muziek, en daarna, als apotheose, zorgde de

CORSENDONCA

dirigent van onze fanfare "De Burgerzonen" voor een naadloze overgang met de "last post". Bij dit alles hoeven geen woorden meer...

Onder deskundige begeleiding van politiecommissaris Fanny Wouters reden wij in groep naar de Heischuur. Hier had ons catering-team de feesttafel gedekt en kon ieder het innerlijke van de mens versterken. De eerste ervaringen van de dag werden hier met elkaar uitgewisseld. Je voelde de sfeer aangroeien. Na de feestdis reden we richting Lage Mierdseweg. De hemel was intussen open getrokken, zowel de temperatuur om ons heen als binnen in ons werd steeds warmer. Ter hoogte van het Vossenbos onthulden we het monument van de gecrashte Lancaster 1ME782 LE-N 630. Jan Aerts, voorzitter van Toerisme Oud-Turnhout, onthulde hier samen met de militaire attaché het monument. Ook hier was er de bloemenhulde met de gesmaakte muzikale omlijsting. Ten slotte reden wij de lage Mierdseweg op ter hoogte van de hoeve Van Troy. Hier was voor deze gelegenheid zeer veel volk samengekomen. Hier herdachten we de crash van de gevallen lancaster LM115 DX-M. Het was schepen Marleen Joris die hier de gedenksteen onthulde, weerom vergezeld van de Britse militaire attaché. Iedere gedenksteen kreeg een peter: Heemkundekring Corsendonca vzw, Toerisme Oud-Turnhout vzw en het gemeentebestuur financieren elk een gedenksteen.

Herman Van Eyndhoven die de coördinator is van onze werkgroep "krijgsgeschiedenis" was de ganse dag onze reisleider. Hier kondigde Herman de "Fly Pass" aan. Het team van de "10 W Tac Flying Group" uit Kleine Brogel bracht met zijn F-16's tot drie maal toe een mooi luchtspektakel. De onvergetelijke feestelijke dag werd afgesloten met een samenzijn in de Heischuur.

CORSENDONCA

De hieraan gekoppelde tentoonstelling "Zij vlogen voor onze vrijheid" die doorging in het hofke van Chantraine liep van 11 juli tot 14 september. De tentoonstelling trok meer volk dan verwacht, en de bezoekers kwamen letterlijk uit alle windstreken. Ons trimestrieel tijdschrift 'Corsendonca' 27ste jaargang april-mei-juni, was een themaboekje over de gevallen vliegtuigen. Ons tijdschrift ging als zoete broodjes van de hand, zodat bijdrukken een noodzaak werd.

Op de laatste dag van de tentoonstelling "de autoluwe zondag 14 september" was er een fietstocht "in het spoor van de oorlog ...". Deze 20 km tocht doorheen ons dorp was de afsluiter van een zomer in het teken van de oorlog.

"Herinneringen aan de oorlog", hier sta je nooit alleen, het is een gebeuren dat vele mensen aangrijpt, het is blijven herinneren om nooit meer te laten gebeuren.

Oud-Turnhout en zijn verleden 5

Op 21 november stellen wij ons nieuwe boek voor: "Oud-Turnhout en zijn verleden 5". Dit boek behandelt een unieke verzameling van vier artikels over de geschiedenis en folklore van Oud-Turnhout. De artikels behandelen verschillende plaatselijke onderwerpen en worden rijkelijk geïllustreerd met unieke foto's en merkwaardige afbeeldingen.

Primus Jacobus Bosch, een bijzondere Oud-Turnhoutse man: wij geven u zijn levensverhaal. De fabrieken Unicore in Olen kenden hun oorsprong in Oud-Turnhout: een meer dan boeiend verhaal. Precies op deze plaats wordt ons boek voorgesteld. Een uitstap naar de graven aan de IJzer op 11 november 2007 belichtte verband tussen Oud-Turnhout en de grote oorlog.

Een viering van een 100-jarige: in ons boek beschrijven wij zo maar eens vier honderdjarigen in ons dorp. De voorstelling van

CORSENDONCA

het boek is op 21 november te 20 uur bij Jan Paeshuyse Dijkzijde 63 Oud-Turnhout. Het boek verschijnt net voor de feestdagen, en is een ideaal kerstgeschenk om aan familie of vrienden weg te schenken. Ook is het een niet te ontbreken boek voor op uw boekenplank. Voor de prijs hoef je het echt niet te laten. Leden kunnen één exemplaar aankopen aan •14. Bij voorintekening kost het boek •16. Na 21 november is de prijs •19. Iedereen is welkom op de voorstelling van ons nieuwe boek. Wie een boek bestelt kan deze op de voorstelling zelf of nadien in het Hofke van Chantraine komen afhalen.

Start nieuwe werkjaar

Donderdag 4 september vond onze eerste raad van bestuur van het nieuwe werkjaar plaats. Door verplichtingen i.v.m. een andere bijeenkomst kwam ik wat later op deze bestuursvergadering. Bij het binnentreden van het vergaderlokaal zag ik dat alle plaatsen rondom de tafel ingenomen waren. De ruimte is zelfs bijna te klein geworden om alle vrijwillige medewerkers een plaats te kunnen geven. Eerlijk: dat doet je iets, dank voor de fijne start. Samen bouwen wij verder aan ons Corsendonca.

Jan Sels
voorzitter

CORSENDONCA

Ten huize van ..... Leo Proost

Leo Proost is geboren in Oud-Turnhout op 01/11/1933, en woont nog steeds in Oud-Turnhout. Hij verwierf bekendheid als wielrenner en fietste een prachtige palmares samen, was een uitstekend baanrenner en liet zich gelden als stayer, als ploegkoerser en als achtervolger. Zo werd hij Wereldkampioen in 1963, 1967 en 1968, Europees kampioen in 1965-1966 en Belgisch kampioen in 1963, 1964, 1965, 1966, 1967, en 1968.

Over zijn jeugd vertelt Leo als volgt :

Ik ben geboren te Oud-Turnhout, in de Roskamstraat, waar nu de Aldi is. Ik weet niet hoe lang we daar gewoond hebben. Later hebben wij nog een tijd in de Van der Bekenlaan gewoond, dan in het centrum, nevens het café, waar nu dat laag huizeke is, nu is dat een winkel. Kort na de oorlog woonden wij op de Steenweg op Oosthoven, dan in de Nadorst in twee verschillende huizen. Later ben ik naar hier gekomen.

Ik ben in Oud-Turnhout naar de jongensschool geweest, en dan nog twee jaar naar Sint-Victor in Turnhout. Welke studies dat waren weet ik niet. In die tijd keken wij daar niet heen, nu geven ze dat allemaal een naam. Vroeger kregen wij algebra, nu noemen ze dat ook weer anders. Nadien heb ik geen verdere studies meer gedaan. Ik wilde dat niet, ik wilde ook geen Frans leren. Nu heb ik er wel spijt van dat ik geen Frans geleerd heb. Ik ben dan vanaf mijn veertien jaar gaan werken bij Brepols, in de boekbinderij.

Mijn ganse jeugd heb ik in Oud-Turnhout doorgebracht. Ik ben wel niet direct beginnen fietsen. Eerst ben ik nog bij de voetbal geweest, bij Oud-Turnhout zelf. Ik heb bij de kadetten en de

CORSENDONCA

Vertrek nieuwelingenwedstrijd.

Met o.a. Leo Proost (tweede renner van rechts), Jan Van Echelpoel (Jan van Seppe, eerste renner van rechts à Lor Verheyden (in het midden geknield), Gustje Leysen (rechts geknield), Albert Arets (met hoed en witte armband)

CORSENDONCA

scholieren gespeeld. In de koers later was ik een rebel, maar ook op het voetbalplein was ik al een rebel, niet dat ik stampte of zo. Ik speelde redelijk goed, en mocht naar Turnhout komen, maar de voorzitter liet me niet gaan. De zoon van de voorzitter speelde ook in de ploeg, die werd natuurlijk wel verkocht. Later heb ik nog eens naar mijn voeten gekregen, dat was in Merksplas. Ik heb toen mijn schoenen uitgedaan, dat waren nog schoenen van de club, en ik heb ze naar de voorzitter gedaan en gezegd : "sjot zelf"

Vanaf mijn zestien jaar ben ik dan beginnen koersen. Ik had met een gewone velo al verschillende malen gewonnen tegen andere mannen tijdens het koersen ondereen. Ik voelde dat ik het wel kon.

Enkele maanden voor ik achttien werd had ik een koersvelo. Ik was de achttien gepasseerd als ik echt begon. Mijn idool was toen Gerrit Schulte, een Hollander. Dat zal wel veel mensen verbazen want het was toen in die tijd allemaal Van Steenberghe. Nadien heb ik nog samen met hem gekoerst.

Ik ben begonnen op de weg. Ik was zo mager , dat ik mij nog niet aan het vertrek durfde te laten zien. Ik herinner me nog goed, dat was aan de Kapel in Oosthoven, de eerste koers. Ik was toen ingeschreven bij de Belgische wielrijdersbond. Dat was een oefenkoers en er reden onafhankelijken mee, Fonne Smets en zo, ook Van Ginneken. Eén minuut voor de start ging ik met mijn fiets voor de draad staan, bij start vertrok ik met mijn fietske en weg was ik. Ik kende niets van koers rijden, ik keek dan achterom en ik was alleen aan het rijden en de anderen lieten mij maar rijden. Ze kenden mij nog niet en dachten die pakken we straks wel terug. Ze hebben mij terug gezien aan de meet !!

CORSENDONCA

Overwinning van Leo Proost bij de nieuwelingen.

Met o.a. Leo Proost (met Palm), Louis Wijgaerden, Lor Verheyden, Jos Boogers, Marcel Boogers, Marcel (witte) Oris, Leonard Proost, Jefke Cools (achteraan met pet), Davids (koekoek)

CORSENDONCA

De zondag daarop, reed ik mijn eerste officiële wedstrijd. Ik ben dan twee keer gevallen, dat was in Turnhout, de Otterstraat. De derde koers ging ik in Schoten rijden. Ik had toen twee keer stukken aan mijn velo, dat maakte dat ik laatste zat. Ik heb toen nogal moeten rijden, maar aan de meet was ik nog derde. Dat gaf mij wel vertrouwen. Ik heb er toen zeven gewonnen op een half seizoen. Op mijn 19 jaar moest ik dan over gaan naar de liefhebbers. Daar heb ik maar één koers gewonnen op drie jaar, op de weg.

Daarna begon ik ook op de piste te rijden. Op de piste was het Zondag voormiddag rijden, medaillekoersen noemden ze dat, dat was ongeveer 1953, en te Antwerpen. Ik ben één keer op de veledroom in Geel gaan rijden, een ploegenkoers. De piste was daar slecht, dat was een betonbaan. In Antwerpen was het een houten baan. En dan in het stadspark in Turnhout, een pistje rond het plein. Daar heb ik er ook een paar gewonnen. Dat was daar altijd volle bak ! Rijen dik, heel de tribune en rond het plein ook. Die piste was echt in zand, in de bochten moest ge het kennen.

Nadien ben ik begonnen met mijn eerste zesdagen, toen kwamen er derny's in de zesdagen. Ik wist nog niet hoe ge dat moest doen. In de week had ik op een oefening wel achter een derny gereden. Ge voelt direct of ge daar achter kunt rijden. Daar mag niet veel spel tussen zijn. Ge moet compleet tegen het slijkscherm rijden.

Ik werkte toen nog bij Brepols. Ik mocht dikwijls gaan trainen, maar op den duur heeft de directeur mij wel voor de keus gesteld. Hij zei "het is het een of het ander, want ge kunt niet meer gaan trainen". Ik wilde geen ontslag nemen, maar moest dan naar de afdeling kerkboeken. Waar het goud, het bladgoud op de kerkboeken gedaan werd. Dat was vergif! Die baas wist dat ik dat niet wilde. Dan hebben ze mij toch ontslagen.

CORSENDONCA

Bevlagging van het Sportlokaal (bij de Lor) naar aanleiding van het wereldkampioenschap stayeren gewonnen door Leo Proost.

Met o.a. Gaston Waterschoot (met hoed), Jan Wijnants (schieter op de ladder), Leo (Louke) Oris (met de rug naar ons toe)

CORSENDONCA

Leo vertelt dan nog over zijn verdere periode als beroepsrenner.

In 1956 was ik onafhankelijke, dan mocht ge met de beroepsrenners mee rijden. In 1957 ben ik dan officieel prof geworden. Ik was toen al pistier, maar wilde ook graag op de weg rijden, maar het lukte maar niet. Ik kon niet bergop rijden. Ik reed toen wat kermiskoersen om te trainen, en kon zo nu en dan een prijsje winnen. Dan ben ik volop de zesdagen beginnen rijden. In Antwerpen was ik een vaste klant. In Gent heb ik nooit mogen rijden, volgens mij omdat ik een rebel was. Ik reed de goeden tegen de schenen, ik durfde hen al eens kloppen, maar dat mocht niet. Ik moest luisteren naar de directeur van Gent, maar dat heb ik nooit gedaan. Ik heb daar maar ooit twee rondes gewonnen.

Tijdens die zesdagen waren er verschillende disciplines. Daar zal alles in, derny's, sprint, afvallingskoers. Voor de derny's moest ge een goede gangmaker hebben. Een goede gangmaker moet gevoel hebben, verstand hebben van wat hij aan het doen is. Als hij te rap aandraait lost ge hem, en dan gaat de tegenstrever voorbij. Ik had toen nog een tijd Koch als gangmaker. Wij pasten goed bij elkaar, ik moest eigenlijk niets zeggen. Na een ronde dan trok hij zich op en vroeg: "gaat het"? Antwoorde ik "ja", dan wist hij genoeg. Dan vroeg hij niets meer en deed zijn eigen gang, ik bleef er toch aanhangen.

Het ging dikwijls wel snel, en was gevaarlijk. In Amsterdam gemiddeld 83 km per uur, dat was één van de snelste banen. Bij de sprinten ging het soms tot 100 km per uur.

In 1963 ben ik voor de eerste keer wereldkampioen stayeren geworden. Ik heb dan verschillende zesdagen gereden. Ik heb vier keer gereden in Brussel, ik heb eens in Londen mogen gaan rijden, in Zurich, in Duitsland heb ik geen enkele gereden. Ik moest toen mijn geld zien te verdienen met mijn fiets.

CORSENDONCA

Leo Proost in volle actie als stayer achter de zware motoren met als gangmaker Nopi Koch.

Drie maal slaagde hij er in de hoogste eer te behalen in deze tak van de wielersport en werd wereldkampioen in 1963, 1967 en 1968

CORSENDONCA

Als pistier hadden wij nooit een merknaam op de truien, wij hadden geen maandgeld. Wij moesten op contract rijden. Als ge geen koers had, dan had ge geen boterham. Ik had soms pech dat ik drie maanden geen koersen had. Ik kon niet fietsen op de weg, en in het begin van het seizoen waren er geen zesdaagsen, er was niets te doen op de piste. Parijs-Roubaix heb ik eens in afwachting mogen rijden. Tijdens die drie maanden moest ik leven van wat ik die andere maanden verdiend had. Ja, op de weg heb ik geen frank verdiend, dat was meer om te trainen. Vanaf ik wereldkampioen was, werd ik beter betaald. Maar niet om te zeggen, ik ga eens veel opzij zetten. Natuurlijk, ik heb die periode wel mijn huis kunnen verdienen.

Die zesdagen waren toch ook wel plezant. In die tijd kwam er nog echt veel volk kijken naar de zesdaagse van Antwerpen. Er waren toch avonden dat er zo ongeveer 20000 man was, die tijd. Toen duwden ze er soms 20000 tot 22000 man binnen daar. Ze stonden toen in het midden en hingen aan de palen. Ik had die sfeer ook nodig, als er geen volk was kon ik niet rijden. Dat gaf mij een kick. Ja, dat was mijn drogage, daar moest veel volk zijn.

Andere drogage had ik niet nodig. Er waren toen ook al wel pilletjes, één naam is mij bijgebleven, dat was stennamin. Ge voelde dat wanneer ge een pilletje pakte. Ik heb dat één keer moeten doen, omdat ik te veel schrik had, dat was aflossing achter derny's in de zesdagen. Niet om rap te rijden, maar om geen schrik te hebben. Die pilletjes kon je vrij krijgen. Verder kan ik heel hard roepen: ik heb twaalf wereldkampioenschappen gereden, maar ik heb geen enkele milligram genomen. Ik mag heel hard roepen, ik blijf erbij. Ik had dat niet nodig om te winnen !

CORSENDONCA

Leo Proost met als supporters Louis Appels, Victor Verdonck, Jos Van Ael, Jan Verstralen, Gust Leysen, Lor Verheyden, Jan Neecks, Ferdinand Vreys, Leonard Proost, Martha Claessen, Bernus Alen, Robert Oris, Filip Verstraelen, Staf Boogers, Robert Boogers, Jos Jonckers, Jos Boogers, Frans Vermeulen, Frans Van Dender, Marcel Boogers en Marcel Oris

CORSENDONCA

Er was toen ook al dopingcontrole. Op een gegeven moment kreeg ik zes weken achtereen controle, door de BOB in Antwerpen. Ik nam wel vitaminen, ik had ze natuurlijk bij. Volgens mijn dokter was alles in orde. Achteraf hoorde ik dat een andere coureur gaan vertellen was dat ik pillen nam. Terwijl ik bij de BOB zat kon hij dan gaan lopen, hij gebruikte zelf. Er waren wel middeltjes om te ontsnappen. Hebt ge dat nooit gehoord van Piet Rentmeester uit Holland? Die moest naar de dokter gaan en later kwam de dokter hem proficiat wensen, dat hij in verwachting was! Hij had de urine van zijn vrouw mee genomen, dat is echt gebeurd. Ik trainde op mij zelf zonder schema's of van dat alles. Eenmaal zou ik achter een bromfiets rijden. Ik had gezegd: "wij rijden van hier tot Lummen en terug". Maar ik was wel eerder thuis dan de brommer, want die bromfiets die hield dat niet. Nu zijn de brommers wel anders opgedreven.

Dat trainen was soms wel gevaarlijk, één keer ben ik bijna verongelukt. In Gierle, daar zat iemand op een elektriciteitspaal, en er lag een draad over de weg. Ik had volle wind langs achter, zo hard als het nu waait, en ja ik gaf volle gas. Ik was een meter van de draad toen hij de draad omhoog trok. De draad kwam tegen mijn stuur terecht. Ik had geluk, was de draad nog wat hoger terecht gekomen, dan was mijn kop eraf. Die arbeider schrok en kwam naar beneden. Toevallig kende ik hem nog, het was iemand van Oud-Turnhout. Ik vroeg "moet hier niemand staan"? Ja, antwoordde hij, maar die was ergens binnen gegaan om een koffie te gaan drinken. Ik had toen net zo goed dood kunnen zijn.

CORSENDONCA

Drievoudig wereldkampioen Leo Proost schonk zijn fiets aan de mijnwerkers brancardiers. Bij verkoop was de opbrengst voor de aankoop van een invalidewagentje voor Anneke Huysmans.

Met o.a. van l.n.r. Charel Melis, Mil Smolders, Gust Bertels, Guy Van Litsenborg, (moeder) Anna Huysmans, Mil Delarbre, (wereldkampioen stayers) Leo Proost, Anneke Huysmans, Louis Gijs, Marinus Claes, Jan Melis, Jos Sannen, Bert Van Nijlen, en de zus van Anneke.

CORSENDONCA

Na zijn carrière als wielrenner moest er nog gewerkt worden !

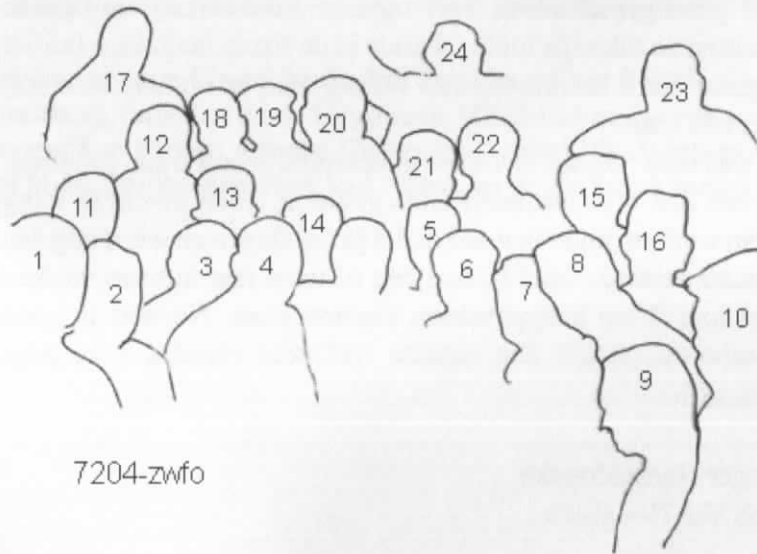
Ik ben dan nog gaan werken. Twee jaar om bier te gaan verkopen. Dat ging niet zo goed, alleen wel bij mensen die ik goed kende. Ik dacht dat ik ingeschreven was, maar toen bleek dat het op zelfstandige basis was. De boekhouder had nochtans gezegd dat ik met alles in orde was. Dat bier noemde Goldor Breda, maar het was toch Belgisch bier. Later heeft Stella dat nog opgekocht. Ik heb daar twee jaar voor gewerkt. Ik had weinig klanten en moest dan nog leveren aan cafés. Ik dronk bijna meer op dan ik geleverd had ! Daar ben ik dan maar mee gestopt.

Toen was ik ook al aan het rijden voor een boekhandel, die betaalde mij in het begin per dag. Later zegde de boekhouder dan : "Leo, we zullen eens zorgen dat ge ingeschreven wordt, dan kunt ge hier elke dag komen werken". Ik moest er de baan doen, boeken leveren en ook verkopen. Die boekhandel heeft wel goed geredeneerd, veel mensen kenden mij en daarom kochten ze dikwijls toch. Nadien is de firma langzaam failliet gegaan. Eerst werkte hij met veertig man en op het laatst nog met één man.

Ik was toen 58 jaar, en moest geopereerd worden aan mijn rug. Ik ben dan acht maanden thuis geweest. Toen mocht ik terug gaan werken, maar ik werd dadelijk ontslagen en werd nog één maand betaald. Had ik nog één of twee jaar kunnen werken dan had ik op brugpensioen kunnen gaan. Nu was het een gewone dopbrief. Dat maakte wel veel verschil voor mijn pensioen.

Roger Haeseldonckx
Leo Van Hooghten

CORSENDONCA

CORSENDONCA

Herkent U deze foto nog ?

In het Infoblad 153 van augustus 2008 werd door Heemkundekring Corsendonca een foto geplaatst met Leo Proost als wereldkampioen, toen hij werd opgewacht in het "Sportlokaal bij de Lor".

Aan de hand van de genummerde silhouetafbeelding kon je ze identificeren.

Er kwamen enkele reacties binnen. Maar nog zijn ze allemaal niet gekend

Momenteel hebben we invullingen voor :

1. *André Segers getrouwd met Alice Van Dyck*
2. *Gaston Waterschoot*
3. *Pierre Van Gils*
4. *Nopie Koch (gangmaker van Leo Proost)*
5. ?
6. *Jef Gys*
7. *Louis Braes*
8. *Jef Dirx*
9. *Gustje Van Mierlo (Gustje van Giele)*
10. *Wim Schots*
11. *René Bertels*
12. *Josephine Van Gils – Schelfhout* ook werd ons gemeld dat het *Josephine Van Leuven* zou zijn en nog een andere heeft het over *Anneke Vermeiren*.
13. ?
14. *Johan Machielsen*
15. *Jan Van Eemeren*

CORSENDONCA

16. *Jef Van den Eynde*
17. *Jan Wijnants (Jan Schiet)*
18. *Rik Swaans*
19. ?
20. *Staf Boogers*
21. *Roger Van Eemeren*
22. *Fons Van Eemeren*
23. *Frans Mariën*
24. *Françis Alen*

De heemkring wil via U deze foto's compleet maken.
Als je iemand of uzelf herkent, bezorg de namen aan :

Het Hofke van Chantraine

Kerkstraat, 46,

Telf: 014 – 47.94.94

heemkunde@oud-turnhout.be

of

Rudy Cornelis

014-42.65.85 (na 18h00)

RCornelis@advalvas.be

Van deze gelegenheid wil H.K. Corsendonca gebruik maken om U op te roepen.

Doe oude foto's niet weg.

Bezorg ze aan de kring, daar komen ze in het archief . Op die manier blijft de geschiedenis en het dorpsleven van Oud-Turnhout levendig.

Zorg er echter in eerste instantie voor, dat de mensen of de situaties die op de foto's voorkomen beschreven worden.

CORSENDONCA

Je zal begrijpen dat u zelf wel weet wie of wat er op staat, maar later ....wiet weet het dan nog !!

Daarom, probeer de informatie over de foto zo volledig mogelijk te maken.

Aan de verenigingen

Nu er geen limiet is om foto's te maken (digitalisering), zullen er beslist opnamen worden gemaakt van diverse activiteiten die uw vereniging onderneemt.

Stel binnen de vereniging een fotoarchief op waar je de foto's onderbrengt. Ten allen tijde kunnen ze dan worden geraadpleegd en opgehaald.

Heemkunde en geschiedenis wordt nu vastgelegd voor later.

Een andere oproep nog

Wij willen ook meer te weten komen over branden die er in Oud-Turnhout ooit zijn geweest.

Zo b.v de brand op de Dijkzijde van het "stink – of voddensfabriek " in de jaren '50.

Maar ook de brand die er woedde op 30 mei 1955 waardoor enkele kleine huizen werden verwoest die achter de Fortis-bank stonden, en waar nu appartementen worden gebouwd. Eén van die huizen werd toen bewoond door Petrus Van Gelder.

Alle informatie is welkom. Alvast bedankt.

CORSENDONCA

Priorij Corsendonk vóór de restauratie

CORSENDONCA

Korsendonk verkocht door de Franschen, leeke bezitters¹

De poging van September 1793 om Korsendonkklooster te redden was de laatste. Op 26 Juni 1794 wonnen de Franschen den slag van Fleurus. In 1795 werden de Belgische gewesten geannexeerd en ingelijfd alsof er Franschen woonden, en de Fransche wetten werden er ingevoerd. Ook de tot hiertoe gespaard gebleven kloosters vielen er aan ten offer. En hun goederen, evenals de goederen van de te voren afgeschafte huizen, werden “biens nationaux” verklaard.

De verkoop van der onroerende goederen van Korsendonk behorende sedert 1784 aan de “kas van religie” van de Oostenrijksche regeering, werd door de Franschen commissarissen, aangesteld voor het Departement des Deux-Nèthes aangevat in maart 1797. Eerst kwamen de hoeven, velden en bosschen onder den hamer. De menschen uit de eigen streek wachtten zich wel ze te koopen. Bij Welvaarts zal men perceel na perceel de namen vinden van de eerste “zwartkoopers”. We wenschen echter meer in het bijzonder te letten op het lot van kerk en priorij binnen de vesten.

Als volgt is de koop aangegeven in affiche n° 137:
“une maison conventuelle, dite Corssendonck, située sous commune de Turnhout, consistant en différens corps de bâtimens, tels que église, réfectoire, brasserie, infirmerie,

---

¹ Bron : Campina Sacra VII – Onze-Lieve-Vrouw-Priorij – Korsendonk – door Kanunnik Dr. Floris Prims – Lid der Kon. Commissie voor Geschiedenis – Uitgave der “Bijdragen tot de Geschiedenis” – Marnixstraat, 26, Antwerpen – 1947. – Archief “De Vlierbes”.

CORSENDONCA

plusieurs chambres et appartements au rez de chaussée, quatorze cellules à l'étage, cours avec plusieurs petites habitations ainsi qu'une maison avec grange, écurie, remise, deux caves et trois greniers ; le tout en mauvais état »

« en outre trois petits jardins et un grand jardin contenant environ 300 verges avec 20 arbres fruitiers, 65 pommiers et 35 autres arbres, plus un bois planté de jeune arbres de chênes, contenant 300 verge y compris une partie de prairie et terre à semence, situés dans l'enclos du dit couvent ;

« le tout non affermé et estimé par l'expert d'un revenu de 300 livres et d'un capital de 12.000 livres ; les dits biens appartenant à la République française, comme provenant du ci-devant couvent de Corsendonk, et formant un seul lot d'estimation »

Dit goed werd te Antwerpen in het lokaal van het departement bij kaarsbranding, door de administrateurs du departement Mesigh, Capel en Spinael, bijgestaan door den commissare du directoire exécutif Ogez, definitief toegewezen voor 132.000 fr. Op 9 Thermidor an VII (22 Juli 1799) aan citoyen François Van Dyck, die verklaarde gekocht te hebben voor de citoyens Hamelin en Delhuvence, beiden woonachtig te Antwerpen.

Deze Hamelin en Delhuvence kochten ook de Molenhoeve, de Lammerheide, de Hasselhoeve, de drie vijvers, het bosch Lovanie, het Commissarisbosch, de Kelderheide, het Kersendijkbosch, het Besloten Bosch, het klein Polderbosch, het Groot Polderbosch, het Kreembosch, het Molenbosch en den Vrijstermast. Maar vele dezer goederen kochten ze uit tweede of derde hand.

CORSENDONCA

Beiden, Jean Hamelin en Pierre Joseph Delhuvence, zich heetende "cultivateurs", vestigden zich op Korsendonk. Ze bleven de goederen in gemeenschap bezitten tot op 12 Juli 1804. Toen maakten ze er twee loten van, en lieten het lot beslissen wie het eene of het andere bezitten zou. Het lot met de priorij en de naastbij gelegen gronden, meest alle onder Oud-Turnhout, viel ten deel aan Pierre Joseph Delhuvence.

De nieuwe eigenaar haastte zich de kerk af te breken, om geld.

Pierre Joseph Delhuvence overleed op 14 April 1824. Bijna geheel zijn onroerende eigendom, t.w. de priorij, groot bijna 6 hectaren binnen de vesten, en een 200 bunders land daarrond, ging over bij verkoop in handen van Philippe-Auguste van der Beken-Pasteel. Deze was een man uit het Aarschotsche. Zijn vader (1758-1824) verkreeg erkenning van adel. Twee broeders van onzen nieuwen eigenaar waren te Eindhoven gevestigd. Een jongere broeder vergezelde hem op Korsendonk. Hij overleed in 1830.

De volgende eigenaar, zijn zoon, P.J. Van der Beken-Pasteel, (1794-1868), heeft Korsendonk bezeten van 1830 tot 1869, vermeerderde en verbeterde het landgoed dat zijn vader hem naliet. Zijn Korsendonk moest hem een adellijk goed zijn. Zoo de oude kloostergronden slechts bereikbaar waren langs de costumelijke banen en veldwegen, en lagen ze daar als buiten het oog van de wereld, in eenzaamheid, de leke bezitter, - in de romantische periode der XIXde eeuw, - legt groote dreven aan, van 6, 8 reien boomen.

Hij herbouwt den Noordervleugel van het oude pandvierkant naar de groot-burgerlijke goesting des tijds, met een bordes of perron door twee trappen bediend. Hij ruimt de puinen op en doet al het kloosterlijke verdwijnen, tot den laatsten zerksteen,

CORSENDONCA

want daar steeg als een verwijt uit op. De vlek van "zwart goed" die het volksgeweten sinds de verkooping van 1797 op deze erven wierp, zal hij afwisschen door, in overeenkomst met Rome en den nuntius, een som te schenken aan de nieuw-opgerichte Hoogeschool van Leuven, en een ander te besteden aan ruime dagloonen ten bate der bevolking der streek. Immers het apuperisme van de veertiger jaren der XIXde eeuw, dat vooral Vlaanderen teisterde, liet evenmin het Turnhoutse onverlet. In uitvoering dezer arbeidsclausule liet de heer van der Beken groote aardewerken verrichten. De windmolen verdween en met den molenberg werd een kleine vijver gedempt. Twee andere naburige vijvers ten Noord-Westen van het "hof" werden verwerkt tot een labyrint van 72 eilanden, alle beplant, die bijna 19 hectaren beslaat. De Rooische loop werd daar rond geleid. Gedurende vier jaren werd hieraan gewerkt.

Jonker Van der Beken-Pasteel stelde zich ook te werk om van Oud-Turnhout – met Korsendonk – een zelfstandige gemeente te maken. In 1854 benoemde de Bestendige Deputatie der provincie een commissie waarvan Van de Beken-Pasteel de voorziter werd, en P.Diels, de eerste secretaris. Oud-Turnhout had – onder Turnhout – zijn eigen parochie, zijn eigen bedezetters, collecteurs, H.Geestmeesters, en het was de regel geworden dat de vierde schepene van de Vrijheid een inwoner van Oud-Turnhout was.

Op 29 December 1858, maakte de wet het gehucht tot een afzonderlijke gemeente. De heer van Korsendonk werd de eerste burgemeester en de heer Diels de eerste secretaris. Oud-Turnhout telde toen bijna 3000 inwoners.

De heer Van der Beken-Pasteel overleed op 6 October 1868 te Korsendonk en werd te Merksem begraven.

CORSENDONCA

Op 22 Juni 1869 verkocht de familie Van der Beken-Pasteel geheel het landgoed van Korsendonk aan den Turnhoutschen nijveraer J.Edward-Glénisson-Peeters. De nieuwe eigenaar richtte een ruime zaal van het woonhuis, - het "kasteel", - tot huiskapel in (1879).

Het goed bleef in het bezit dezer familie tot in 1941 wanneer het werd verdeeld en verkocht. Het voornaamste lot, het kloostergoed binnen de wallen, werd de eigendom van den heer J.Schellekens-Claesen.

Louis Cuylaerts

De molenaar en zijn heiligen¹

De grondstof die de molenaar bewerkte, het graan, was een product der natuur en de arbeid van de landman. Daarom waren een aantal heiligen die, volgens de overlevering, invloed uitoefenden op de gang der seizoenen, wisselvalligheden der weergesteldheid, bescherming van oogst, door molenaar en door landman in vertrouwen genomen. Ook diegenen die door de molenaar gebruikte voorwerpen, zoals molenstenen en waterwielen, waren gemarteld, stonden bij hem.

In geen tijdvak binnen de christelijke jaartelling is het beeld der heiligen meer vertrouwd geweest dan in de Middeleeuwen². Het betreft levende gestalten uit de Middeleeuwse samenleving, die naar het oordeel van die tijd uitgroeiden tot heiligen. Het Middeleeuwse beeld van heiligheid ging niet van de mens uit, maar van God.

Met de komst van nieuwe religieuze orden in de vroeg 12^e eeuw werd een nieuwe spiritualiteit geïntroduceerd, die zich richtte op de mensheid van Christus en navolging daarvan propageerde. De verandering der heiligen verering, die zich geleidelijk voltrok toen hun functie om de mensen dichter bij God te brengen zich a.h.w. specialiseerde door de nadruk op de navolging van de (concrete mensgeworden) Christus, leidde tot een specialisering van hun functie³.

De genoemde specialisatie der heiligen betrof de zaken waarvoor de gelovigen hun voorspraak inriepen.

¹ Bron: Molino dialoog – september 2007 – de Vriendenkring van het Molenmuseum – Sint-Amands

² A.H.Bredero, “Christenheid en Christendom in de Middeleeuwen”, Kok Agora DNB Pelckmans, Kampen/Kapellen 1986, blz. 156

³ Bredero, o.c. blz 292-294

Zo hadden molens ook hun “gespecialiseerde” heiligen. Een heilige die rechtstreeks verbonden was met maaltactiviteiten was:

Sint-Winnok.

Deze Benedictijner monnik uit *St. Winnoksbergen* (Frans-Vlaanderen), een oud en versleten man geworden, bleef zijn zware handenarbeid getrouw, maar pas heeft hij zich aan het werk gezet, of de wielen van het molenraderwerk draaien als vanzelf en dit zonder enige inspanning van zijn handen. Zo kan hij zich, tijdens het werk, alleen aan het gebed wijden. Zijn medebroeders van het klooster verbaasden er zich over dat een oud man zoveel meel kon malen. Toen de monniken hem hierover ondervroegen glimlachte hij slechts maar antwoordde niet. Enkele jonge monniken besloten de zaak te onderzoeken. Toe *Sint-Winnok* het werk aanvatte loerden ze door een spleet, eens de molen aan het draaien was werd het werk overgenomen door engelen en zo kon *Sint-Winnok* zich aan het gebed blijven wijden. De jonge monniken deden het verhaal, de engelen kwamen niet meer in de molen totdat de loerders *Sint-Winnok* om vergiffenis hadden gevraagd voor hun ongeloof en hun nieuwsgierigheid.

De heilige Winnok is de enige maaldersheilige die én uit Vlaanderen stamt, én wiens heiligheid rechtstreeks in verband staat met het maaldersbedrijf.

CORSENDONCA

Heilige Donatus – 14 oktober – Bliksem afweerheilige

Het is niet gemakkelijk de drie of vier heiligen die de naam Donaas, Donat of Donatius dragen te onderscheiden. De H. Donatus van Arezzo (+362) en de H. Donatus van Besançon (+656) worden gevierd op 7 augustus. De H. Donatius, aartsbisschop van Reims van 379 tot 389, titelheilige van de Kathedraal van Brugge en beschermheilige van de stad en van het bisdom, staat in de heiligenkalender op 14 oktober genoteerd voor de bisdommen Doornik, Kamerijk en Terwaan. Tenslotte is er nog een vierde, Donatus van Münstereifel, een heilige uit de catacomben, waarvan de relikwieën in 1552 overgebracht werden naar Münstereifel in Rijnland. Merkwaardig is het wel, dat deze laatste een zuiver legendarische heilige, wordt voorgesteld als een Romeins soldaat die in de ene hand een bundel bliksemschichten en in de andere korenaren houdt: Hij is de patroon tegen de donder (ook wegens de gelijkenis met zijn naam) en is de beschermer tegen hagelschade aan het graan. Het is vooral de heilige Donatius van Brugge en van Reims die ons bezighoudt, doch er zijn verschillende gelijkaardige bijzonderheden in de legenden en de vitae van de vier heiligen homoniemen. Ook de Brugse Donatianus of Donaas is van Romeinse afkomst. Zijn vader was naar Frankrijk gezonden om er een oproer te onderdrukken. Daar werd in een streek nabij de Marne Donatianus geboren. Een kwaadaardige dienaar wierp de kleine in het water uit wraak tegen de ouders. Zeer ongerust zochten zij naar hem tevergeefs. Ten einde raad kwamen zij op het idee een wiel met brandende kaarsen op het water te laten drijven: het bleef stil boven de plaats waar het kind in de rivier lag en van waaruit het springlevend te voorschijn kwam.

CORSENDONCA

De knaap studeerde, werd priester en in 379 bisschop van Reims tot aan zijn dood in 389.

Zijn lichaam werd bijgezet in de Sint-Nicasiuskerk te Reims. In 841 werden zijn gebeenten door aartsbisschop Ebbo geschonken aan Graaf Boudewijn de IJzeren, die de kostbare relikwieën toevertrouwde aan de door Sint-Amandus te Torhout gestichte klooster.

Rond 863 werden ze vandaar naar Brugge overgebracht en plechtig bijgezet in de O.L.Vrouwkapel in de burg. Deze translatio wordt gevierd op 30 augustus.

De kapel werd later uitgebouwd tot een kerk, die aan Sint-Donaas werd toegewijd en verheven tot kapittelkerk met twaalf kanunniken, van wie de proost in 1089 door de Graaf Robrecht de Fries, tot erfelijk kanselier van Vlaanderen werd benoemd. Bij de oprichting van het bisdom Brugge, door Paus Paulus IV in 1539, werd de kerk van Sint-Donaas tot kathedraal verheven. In de loop der tijden werden, de relikwieën van Sint-Donatius acht maal onderzocht en echt bevonden. De laatste maal in 1907. Toen vond men in de relikwieschrijn bij de gebeenten nog het perkamenten verslag van het eerste onderzoek dat in 1096 was geschied. Tijdens de Franse bezetting in 1794 werden de relikwieën in Nederland in veiligheid gebracht. Daar verbleven zij tot in 1805. Toen kwamen zij terug naar Brugge in de Sint-Walburgiskerk, die onder de bescherming van Sint-Donaas werd geplaatst. Een definitieve plaatsing geschiedde met grote plechtigheid in de kathedraal van Sint-Salvator, die de hoofdkerk werd van het in 1834 heringerichte bisdom Brugge. De patroon van Brugge werd, evenals zijn naamgenoten, bijzonder aanroepen in tijden van oorlogsgevaar. Uit Brugse documenten blijkt de grote verering die men in de loop der eeuwen de H.Donaas heeft betoond. Kanunnik Van de

CORSENDONCA

Velde, die de voornaamste feiten verhaalt, vermeldt dat in 1918 de bisschop van Brugge de belofte deed, met het kapittel van de hoofdkerk elk jaar een processie te houden ter ere van Sint-Donaas, omdat onder zijn bescherming de stad Brugge op zichtbare wijze was gespaard gebleven. Hij stipt daarbij aan dat de Duitse troepen de stad bezetten op de feestdag van Sint-Donaas (14 oktober 1914) en haar verlieten op 19 oktober 1918, de vijfde dag onder het octaaf.

De windmolen, alleenstaand in het landschap en een hoog punt in het dorp, trok de bliksem aan. Onze voorouders spraken niet van blikseminslag maar van "verdonderen". De donderklank hadden ze herkend in Donatus.

Daarom riep de molenaar hem aan om zijn molen te beschermen tegen de vernietigende blikseminslag.

Heiligen gemarteld met molenwerktuigen Heilige Catharina – 25 november

Welke voorname plaats deze Heilige in het volksleven inneemt, blijkt wanneer men nagaat door welke groepen zij tot patrones werd verkozen. Er zijn vooreerst alle jonge dochters, die de H. Catharina vereren omwille van haar maagdelijke zuiverheid. De legende immers wil dat zij op 18 jaar onthoofd werd en dat er, in plaats van bloed een melkwitte krans rond haar hals kwam (daardoor werd zij tevens patrones der pelsmakers)

Maar voordien had men haar gemarteld door ze te doorkerven met messen die op een draaiend wiel waren geplaatst: Om die reden namen de wagenmakers haar tot patrones.

Zulks deden ook de spinners en de wevers, die voor de uitoefening van hun ambacht een wiel gebruikten.

Oude verhalen over de H. Catharina vertellen dat zij zeer welsprekend was en dat zij zozeer op de hoogte was van de

CORSENDONCA

verschillende wetenschappen, dat zij zonder veel moeite 50 heidense wijsgeren kon te woord staan en hun theorieën weerleggen. De wijsgeren en rederijkers konden zich dan ook moeilijk een betere patrones voorstellen. En als dat voor de populariteit van deze Heilige niet mocht volstaan, kunnen we eraan toevoegen dat zij ook de patrones is der wolwevers, der pijl- en boogmakers, der pottenbakkers en der maalders, omdat vele afbeeldingen van de H. Catharina een molenrad vertonen. Dit molenrad zou dan 't werktuig van haar marteling zijn geweest.

Op St. Catharina dag zingen de meisjes een lied ter ere van de heilige, waarvoor zij, naast geld, ook bloem, boter, eieren ontvangen om 's avonds pannenkoeken of wafels te bakken. Zij zingen :

*“Wij komen al rond om Sinte Catrienne,
Wij hadden zo geerne wat boekweitbloem,
Al op een zalige manier
Gelijk wij verleën jaar hebben gedaan
Ter ere van Sinte Catrien
Geeft wat
Houdt wat
Tegen 't jaar nog wat.”*

In onze buurgemeente Arendonk wordt deze Heilige nog steeds gevierd en wordt er nog van deur tot deur gezongen. Heel het dorp houdt dit nog uitvoerig in ere. Of dit hogervernoemd liedje ook wordt gezongen is niet zeker.

Louis Cuylaerts

CORSENDONCA

Uit het soldatenblad "De Brug"

In het H.K.Archief hebben we diverse jaargangen van "De Brug" – het Oud-Turnhouts soldatenblad.

Deze jaargangen waren eerder geschonken door de familie *Johan Machielsens-Melis*.

Bij het doorbladeren ervan blijf je minstens even stilstaan bij gebeurtenissen die zich afspeelden ruim 40 jaar geleden maar die ons nog haast fris in het geheugen liggen.

Toen werd onbewust heemkunde bedreven. Het lijkt interessant de dagklappers van die periode nog eens uit te lichten.

"De Brug" verscheen tien maal per jaar en het voornaamste doel ervan was de band (brug) tussen de soldaat en het thuisfront nauwer tot elkaar te brengen. Er was nog dienstplicht en menige jongeling muteerde voor zijn dienst naar Duitsland. In het blad stond het voornaamste nieuws van Oud-Turnhout en enkele verenigingen brachten hun eigen werking via "De Brug" naar buiten.

Het was dan ook heel prettig maandelijks zo'n blad op de soldatenkamer te krijgen.

Vele inwoners in Oud-Turnhout waren geabonneerd op "De Brug" dat gaf de financiële impuls voor de goede werking van de plaatselijke Milac. Uiteraard waren er in de loop van het jaar nog tal van activiteiten om de kas te spijzen.

Maandelijks moesten de stencils met teksten worden binnengebracht in het Gildenhuis. Daar werd het blad "gedraaid", uitgeraapt, geniet, geadresseerd en verzonden. Het was telkens een hele bedrijvigheid.

CORSENDONCA

Na enkele jaren van stilzwijgen werd in 1964 opnieuw gestart met de Milacwerking.

Het bestuur was samengesteld met :

Proost: -----	E.H.Hannes
Voorzitter : -----	Karel Melis
Schatbewaarder -----	Gust Van der Veken
Secretaris: -----	Hugo Verhemeldonck
Tekenaar: -----	Staf Van Nijlen
Assistent: -----	Jos Proost

De eerste sponsers waren toen :

Bierhandel -----	Jef Gijsbrechts, Steenweg op Turnhout, 12,
Fietsen en Esso verdeler -----	Marcel Pellis, Steenweg op Mol, 6,
Kleding en tekstiel -----	Anna Van Nijlen, Steenweg op Turnhout, 42
Wafelen Eigenbak" -----	Jos Alen en zoon
Groenten fruit -----	Jos Mariën – Heymans, Steenweg op Turnhout, 23
Verf en behangpapier -----	Huis Lenaerts – Aerts, dorp, 29
Het Gildenhuis -----	Zaal voor feesten
Beenhouwerij -----	F.Van Nijlen – De Jong, Dorp, 26
Verzekeringen "De Schelde" -----	Huogo Verhemeldonck, Steenweg op Mol, 42
Aanneming schilderwerken -----	Zander Janssen, Steenweg op Turnhout, 52
Groenten, fruit en vis -----	Jos Boogers – Bel, Kerkstraat, 6,

CORSENDONCA

Brouwerij Keersmaekers -----	Steenweg op Mol
Beenhouwerij -----	Benoit Van Nijlen en zoon Steenweg op Turnhout, 44
Taxi Sannen -----	Dorp, 6,
Café Welkom -----	Dorp, 6,
Frituur, cremerie Modern -----	Hein Heymans – Jacobs, Steenweg op Turnhout, 28

S.V.O.T. nieuws - augustus 1964

S.V.O.T. is opgestegen naar 2e Provinciaal, en zal dus dit jaar gelegenheid krijgen zich te meten met de ploegen uit een hogere reeks. Het was slechts op de laatste zondag van het afgelopen seizoen dat de beslissing viel. En of de supporters in hun nopjes waren, kan men begrijpen. Men is dus volop bezig de spelers in orde te brengen voor het zware seizoen dat hen te wachten staat. Het bestuur heeft dan ook niet gearzeld om versterking aan te werven.

We hebben eerst en vooral *Guy Leysen*, de oud-B internationaal die van Daring Brussel werd aangekocht, en zal trachten de voorlijn productiever te maken. Guy heeft er dan ook alles voor over om de aankoop zo renderend mogelijk te maken.

Dan hebben we *Jacques Paggers*, voor een jaar overgenomen van F.C. Turnhout, waar hij een vaste pion in de reserves was, en die in de oefenmatches blijk heeft gegeven zijn plaats naar ons aller genoeg te zullen volbrengen. Verder hebben we *Adelin Van Herpe*, een doelwachter, die ons langs de verzoeningscommissie van Gantoise is overgewaaid en die voor ons een flinke versterking schijnt te worden.

Ten slotte hebben we dan nog meester *Frans Proost*, vroeger in Arendonk spelende, die ook voor een jaar onze kleuren zal

CORSENDONCA

verdedigen. Als we daarbij dan nog onze eigen spelers, die ons verleden jaar de overgang hebben bewerkt en die allen hun uiterste best willen doen, in aanmerking nemen, dan mogen we wel veronderstellen dat onze jongens bekwaam zijn hun behoud in 2^e Provinciaal te verzekeren. We weten het wel, er zal dienen geoefend te worden maar de goede wil is er, en daarmee is er veel te verwezenlijken. Spijtig natuurlijk dat we nog altijd met een halve ploeg soldaten hebben af te rekenen, die meest allen in Duitsland zijn gekazerneerd.

Het zijn *Louis Cuylaerts*, *Henri Lenaerts*, *Florent Segers*, *Achille Sterckx*, *Luc De Peuter* en *Marcel Gers*, allen jongens die reeds in het eerste elftal optraden en er flinke krachten waren, of enkelen die gereed stonden om de rangen te versterken. Maar we zijn vol goede moed, want binnen enkele maanden zijn er reeds enkelen die het soldatenpak zullen afleggen, om weer vol goede moed de oefeningen te hervatten en waarop dan weldra beroep zal kunnen gedaan worden om de eerste ploeg te komen versterken

Dagklapper

1 augustus 1964

Viering van Leo Proost met plechtige ontvangst op het gemeentehuis, daarna dansavond in de nieuwe garage van de B.M.W. aan de wissel dat tot laat in de nacht duurde en vele zwijmelaars kende.

3 augustus 1964

Vijf nieuwbakken soldaten gingen het leger vervoegen : *Fons Van Dooren*, *Achille Verheyen*, *Xavier Caers*, *Maurice Smets*, *Hugo Van den Kerkhof*

CORSENDONCA

17 augustus 1964

Onze mijnwerkers – brancardiërs kwamen terug uit Lourdes, waar ze ten dienste stonden van de zieke mensen gedurende een hele week. Enkele ervan werden onderscheiden omdat ze voor de vijfde of derde maal als brancardiër een Lourdesreis meemaakte.

Het waren: Gust Bertels (Dijkzijde) – 5 X
Martin Claes (Stwg. op Zevendonk) – 3 X
Emiel De l'Arbre (Turnhout) – 3 X

19 augustus 1964

Onder een druilerige regen had te Turnhout-Oost het jaarlijks wielercriterium plaats dat gewonnen werd door Rik Van Looy

5 september 1964

Overstroming in Oud-Turnhout, Steenweg op Mol stond volledig onder water tengevolge van wegenwerken¹.

13 september 1964

Een autobus supporters vertrok om 5h00 in de morgen naar Parijs, om Leo Proost aan te moedigen. Leo heeft zich kranig geweed en werd tweede.

18 september 1964

Foorverpachting. Daar de foor wegens wegenwerken niet kan plaats vinden in het dorp, wordt ze opgesteld op het plein van het Gildenhuis, waar tegelijkertijd enen handelsfoor zal plaats hebben in de zaal.

---

¹ De kasseiweg werd toen vervangen door macadam

CORSENDONCA

1 oktober 1964

Fons Van Eemeren, Fons Clymans, Frans Herijgers vertrekken naar Turnhout om hun militaire dienstplicht te vervullen

11 oktober 1964

Gemeenteverkiezingen, iedereen ging naar de stembus en 's avonds werden er op het gemeentehuis 11 zetels gratis uitgedeeld.

16 oktober 1964

Leo Proost wint de stayerswedstrijd in Frankfurt

23 oktober 1964

Voor een bomvolle zaal presenteerde Kees Brug zijn show ten voordele van het Rode Kruis.

Jef Gys, Ludo Machiels en Staf Van Dooren verkochten frisko onder de pauze ten voordele van Milac. Het bracht een mooi sommetje op. Bedankt mannen.

25 oktober 1964

Op de wielersbaan van Marseille had Leo Proost de zege praktisch in handen, maar werd gedwongen tot opgave wegens motorpech van zijn gangmaker.

Uit een "Wielewaal" jaargang 1942

Zij die regelmatig op stap zijn in de omgeving van de Liereman en in de loop van de jaren enige ervaring hebben opgedaan wat er zoal leeft en bloeit zullen bij het volgend artikel de hand meimerend onder de "kaak" brengen.

"Uitstap naar Braekeleer en Liereman"

Deze uitstap van Zondag 7 juni begon wel met van bij het vertrek, te klokke tien, ons een lelijk onweder te verzenden – donder bliksem en stromen regen. Nadien toch schonk ook Hij aan de acht deelnemers, om hun stoutmoedigheid, een paar heerlijkheden het hemelrijk der vogelen waardig.

Terwijl wij stelselmatig een typisch duinlandschap exploreerden om den alhier zeldzamen Duinpieper waar te nemen, werd de aandacht van een onzer, befaamd om zijn valkenblik, getrokken door de doening van drie Tapuiten. Eén oude fladderde en floot op de grond en enkele in verspreide dennen en twee jongen vóór een konijnenhol. Roef ! Zowaar, zij lopen er bij onze benadering, in. Die wonen daar !! Het snoer met de ringen komt reeds uit de tas te voorschijn, iets voorbarig nog, want de pijp bleek zó lang, dat niemand van ons bij het nest of jongen kon. Graven dan, zelfs 1,50 m, als het moet, met een zakmes in het harde en de handen in het mulle zand en, eindelijk, de twee volwassen jongen ringen. Deze konden reeds zeer goed vliegen, en daar wij in de gang geen nest vonden, gaf dit avontuurtje ons een treffende illustratie van de verdedigingstactiek van deze vogels.

Onder en even na de noen mochten wij ons verlustigen in het filmisch vertoon van de klein, zwarte Holduiven, welke

zó talrijk over de uitgestrekte verweilanden vlogen dat, let daar eens op, door bepaalde personen, er nog nader ingegaan zal worden op het vinden van hun woonplaatsen. Nu reeds werden gedachten uitgesproken die sterke overeenkomst vermoedden met de schuilplaats onder Tapuiten.

De Asgrauwe Kiekendief, achterna gezeten door verbolgen Kieviten, liet ons lang en zeer duidelijk zijn ongemeen pluimage bewonderen en zijn lage, loome vlucht.

Kokmeeuwen waren wel door ieder gekend, doch dat zij, zij het dan in kleine kolonie broedden op de Braekeleer was wel ieder, op de leiders na, een geheim. Tot het bezichtigen van hunne nesten hadden de meesten, ondanks het kille weer, wel een langdurig voetbad voor over. Bij het verkennen ontdekten zij ook het toch altijd vermeldenswaardige nest met zes eieren van een Blokeend.

Onder geleide van den jachtopziener doorliepen wij den Liereman. Het nest met twee eieren van de schone Tortelduif, waarop het oudje een tijd lang bleef zitten, was hier ons extra-loon. Immers de gewone moerasvogels, uitgezonderd misschien de Kleine Karekiet, hadden wij de vorige uitstap naar de Zegge even goed of duidelijker nog waargenomen.

Doch het fijnste beestje hadden onze hofmeesters voor het laatste bewaard. Het bestond uit het nest met vier eieren van de ten onzent zeer zeldzame Kleine Strandpluvier. Eigenlijk was dit al zijn tweede nest dit jaar, op 23 m, van zijn eerste gebouwd. Maar heel eigenlijk mogen we van nest of bouwen niet gewagen in overdrachtelijke zin : eitjes toch, liggen zo maar op de grond. Schier in geen kuiltje, een zonkje slechts, mar hoe degelijk beschut door twee biezenbosjes. Wat was dat schoon !! Vóór die groene achtergrond die wit-grauwe eieren op grijze ondergrond. Kunst-fotografen hebben dit éinig

CORSENDONCA

ensemble reeds vereeuwigd op papier, maar, en ik denk wel de waarheid voor allen uit te drukken: de gevoelige plaat van ons geheugen heeft dit tafereeltje even onuitwisbaar in onze hersens vastgelegd.

In de buurt, in één der steile oevers van dit slibplein, werd ook een Oeverwaluw-kolonie aangewezen en bestudeerd. Met enig ander nog onbezocht gebied zal zij het voorwerp uitmaken van een speciale volle dag verkenning, die in schoonheid en wetenschappelijk waarde rijke beloften inhoudt.

Wanneer wij na het warme avondmaal met een blokje op de wangen het verloop van deze dag nog eens rumineerden, getuigde onze geest : hij schonk ons vele en ware en hoge ontdekkers-vreugde. “

CORSENDONCA

H.K. Corsendonca boeken

1 Lena Marie Baksteen Baksteen Gerard	06M02
2 Een klooster een school	13C06
3 A Verhoeven Het Kempenprojekt 3	26B
4 Een school verdwijnt...een school verschijnt	13C06
5 Johan Demets De oude spetsers	25K
6 Met naam en faam	11I
7 Karel Verstraelen Merksplas Een bundel herinneringen	13C07
8 Twee eeuwen gemeenteschool Merksplas	13C06
9 De Merksplasse Missionarissen	14H
10 Lucienne Brunin Geschiedenis van het kostuum	06C

CORSENDONCA

11 Cor van der Heijden Kempische boeren en Vlaamse vissers	05C
12 J.W. Hagen Acht eeuwen kerken in Reusel	14 ^E
13 Merksplas vroeger en nu	13C07
14 Piet Baudoin Van Evers en Heiligen	07C03
15 J Smet Bibliografie van de Antwerpse Kempen	01A01
16 Peter Thoben Antoon van Bakel Werken in stilte	06M02
17 Wim Van Gompel Reusels Woordenboek Deel 2 - De wereld	22G
18 Jan Kolsters De Beerzen van weleer	13C07
19 Frans Debrabandere Woordenboek van de familienamen in België & Frankrijk - A-K	22F02
20 Frans Debrabandere Woordenboek van de familienamen in België & Frankrijk - L-Z	2F02

CORSENDONCA

21 Albert Van Massenhoven Mijn Vader August Van Massenhoven	13C
22 Rik De Winter De zoete provincie	09D01A
23 Een pungel vol proza Smokkelverhalen van beide kanten van de grens	21D
24 H.G. van den Bergh Museum "De Vier Quartieren"	01D
25 Camera obscura op Oost- en Westmalle	13C07
26 Wim Van Gompel Plant en mens in Reusel	15B
27 Werner Smulders Honderd jaar Fraters in Reusel - (1884 - 1984)	14D05
28 Irène De Vos Marie Siska De geschiedenis van het begaamdste wafelhuis in België	09D01A
29 Niek Daniëls Reusel àn de meet	21D
30 Jef Vleugels Algemene geschiedenis van Westerlo	25K

CORSENDONCA

31 Johan Veeckman Voorwerpen vertellen verhalen	26B
32 Vincent Vlasblom Face to face	24E
33 Graard Janssen Dorp en Dessa	03A
34 Hans Geybels Langs deze weg zet gene voet De kapellen van de provincie Antwerpen	11H03
35 In goede handen	17C05
36 Marc Jacobs Inside out Het ongeboren leven in beeld	16A
37 Zeeltse Middenstand	05L
38 Antoon Devogelaere Het leven in kaart gebracht	06B
39 Parker Tyler Renoir	06M02
40 J.M. Goris Kaartboek van de Abdij Tongerlo	25K

CORSENDONCA

41 Drs.G. Puchinger Gesprekken over Rome-Reformatie	14B04
42 Herman Vandommele Van grauwe pastinaak tot rode peen	09B
43 Dries Janssen Van AAB tot ZOO	22G
44 Pierre Nothomb Villes Meurtries de Belgique	05K08
45 Roger linskens Wat 'n leven	13B
46 Theo Mann-Bouwmeester Lief en Leed	23 ^E
47 Henri D'Hulst Het huwelijk van Filips De Schone met Johanna Van Castilië	25F
48 Wim Van Gompel Reusels Woordenboek - Deel 3 - beroepen en andere bezigheden	22G
49 W.A. Dumon Gezinswetenschappelijke Documentatie - jaarb 1987	15Z
50 W.A. Dumon Gezinswetenschappelijke documentatie - jaarb 1989	15Z

CORSENDONCA

51 Jozef Weyns Volkshuisraad in Vlaanderen	12B
52 Jozef Weyns Volkshuisraad in Vlaanderen	12B
53 Jozef Weyns Volkshuisraad in Vlaanderen	12B
54 Jozef Weyns Volkshuisraad in Vlaanderen	12B
55 St Vandenberghe Schenking Dubois	12B
56 Lle Adriaenssen Esbeek - niet van gisteren	13C07
57 Dr.M.H. Koyen Tongerlo door de eeuwen heen	14 ^E
58 Het gasthuis van Herentals	11I
59 S.I. Geerebaert Latijns-Nederlands woordenboek	22G
60 Wim Van Gompel Reusels woordenboek - deel 1	22G

CORSENDONCA

61 Dr.E Lousse Geschiedenis van de hedendaagse beschaving	25H
62 John Gilissen De besluitvorming vroeger en nu	01D03
63 W.A. Dumon Gezins sociologische documentatie	15Z
64 W.A. Dumon Gezinswetenschappelijke Documentatie	15Z
65 WW.A Dumon Gezinswetenschappelijke Documentatie	15Z
66 Frans Daels Voor moeder en zuigeling	13C02
67 Bernard Huys De Belgische vioolschool	01D03
68 J. Janssens Romaanse en Gotische Bouwkunst in Brabant	11H01
69 Dr.Jur.Leo Lindemans Hoe schrijf ik de geschiedenis van mijn familie ?	26 ^E
70 Lic.L. Currinckx-Verbesselt Hoe schrijf ik de geschiedenis van mijn dorp Kunstgeschiedenis	15Z

CORSENDONCA

Archiefnieuws

Sinds verleden jaar wordt er intensief gewerkt aan het archiveren van boeken, rultijdschriften, overlijdensberichten, bidprentjes, parochieregisters, foto's en wachten kranteknipsels.

Een groep enthousiaste vrijwilligers met verantwoordelijkheidszin voor orde is volop bezig met de verwerking.

Louis Cuylaerts, Roger Haeseldonckx, Marcel Michiels, Ludo Van Wuytswinkel, Jean Van Reusel en Raf Wils.

In het archief zijn er momenteel :

846 -----boeken
3118 -----bidprentjes
636 -----artikels
18621 -----personen in een genealogisch programma via
overlijdensberichten
1200 -----foto's

gecatalogeerd

Verder blijft Ludo Van Wuytswinkel voortdurend bezig met de Status Animarum van de parochie Sint-Bavo – ongeveer al 750 blz.

En is Marcel Michiels ijverig bezig met het digitaliseren van parochieregisters.

Maar...er is nog veel te doen, vele artikelen wachten op een bestemming.

CORSENDONCA

Bij deze wil de archiefgroep als het ware een "VACATURE" uitschrijven.

Er worden **vrijwilligers** gezocht die hun vrije tijd deels willen invullen.

Het profiel : overweg kunnen met computer – een plus punt is beschikken over een notebook.

Ook zijn we naarstig op zoek naar

- Iemand die een weblog wil aanmaken en beheren.
- Iemand die overweg kan met het genealogisch programma Haza 21

Wat bieden we U ? : altijddurende erkentelijkheid .

Welk gevoel zal U er aan houden ? dat je de gemeenschap een grote dienst bewijst

Als je geroepen bent om één van die posten te bekleden, kom dan naar de eerstvolgende vergadering op de eerste donderdag van de maand.

Deze vergaderingen gaan door in het Hofke van Chantraine om 20H00.

De werkgroep Archief.

CORSENDONCA

H.K. Corsendonca Schenkingen

Roger Adriaenssen Oud-Turnhout
Arch.nr. 779 Boek België 1830 - 1980

Irène Aerts - Van Mechelen Oud-Turnhout
Arch.nr.848 Boek Schoolatlas - alle deelen der aarde

Paul Brosens - Tuytelaers Brasschaat
Arch.nr.0 Voorwerpen Obussen

Ludo Hendrickx Oud-Turnhout
Arch.nr.0 Overlijdensbrieven

Ludo Hendrickx Oud-Turnhout
Arch.nr.0 Overlijdensbrieven

Jef Hens Oud-Turnhout
Arch.nr.820 Boek Liederenkrans

Jef Hens Oud-Turnhout
Arch.nr.824 Boek De wonderdokter

Jef Hens Oud-Turnhout
Arch.nr.825 Boek Charelke Dop

Jef Hens Oud-Turnhout
Arch.nr.827 Boek Claes omnibus 2

Jef Hens Oud-Turnhout
Arch.nr.0 Boek Dubbel in het archief

CORSENDONCA

Jef Hens Oud-Turnhout
Arch.nr.0 Krantenknipsels

Jef Hens Oud-Turnhout
Arch.nr.829 Boek De Leeuw van Vlaanderen

Jef Hens Oud-Turnhout
Arch.nr.830 Boek 40 jaar Christelijke Volkspartij in de Kempen

Ivo Op De Beeck Turnhout
Arch.nr.0 Foto's huwelijksfoto Marcel Claesen, gezusters Van Gelder

Frans Palmans Oud-Turnhout
Arch.nr.770 Boek Guldenboek van de Belgische Weerstand

Familie Stofs-Luyten Turnhout
Arch.nr.0 Boek Gedenkboek Slag van Turnhout

Familie Stofs-Luyten Turnhout
Arch.nr.0 Boek Vier uitgaven van toerisme Turnhout

Frans Van der Steen Oud-Turnhout
Arch.nr.0 Foto's Heraanleg Kerkstraat

Suzanne Van der Steen - Luyten Oud-Turnhout
Arch.nr.0 Tijdschriften Wielewaaljaargangen van 1971 t/m 2001

Suzanne Van der Steen - Luyten Oud-Turnhout
Arch.nr.0 Foto's Gesneuvelden 1914-1918

CORSENDONCA

Suzanne Van der Steen - Luyten Oud-Turnhout
Arch.nr.0 Krantenknipsels Oud-Turnhout, natuur

Suzanne Van der Steen - Luyten Oud-Turnhout
Arch.nr.0 Boek Cursus natuurgids

Suzanne Van der Steen - Luyten Oud-Turnhout
Arch.nr.0 Turnhout, de hoofdstad van de Kempen door A.F.J.
De Laet

Wim Van Hout Oud-Turnhout
Arch.nr.0 Boek Brabants Heem jaargangen 1984 tot en met
1998

Lizzy Verstraelen Oud-Turnhout
Arch.nr.850 Boek Koning Boudewijn, dialoog met de Natie

Lizzy Verstraelen Oud-Turnhout
Arch.nr.89 Boek Turnhout, groei van een stad

Lizzy Verstraelen Oud-Turnhout
Arch.nr.849 Boek Hulde album aan de Turnhoutse priesters
en kloosterlingen

Maria Vueghs - Verheyden Oud-Turnhout
Arch.nr.0 Boek G. reglement van de Gem. Brandweer van
O.T.1937

Maria Vueghs - Verheyden Oud-Turnhout
Arch.nr.0 Foto's Voetbalploeg en koers met Leo Proost (10)

CORSENDONCA

Maria Vueghs - Verheyden Oud-Turnhout
Arch.nr.0 Foto's Voetbalploeg, mijnwerkers, brandweer

Maria Vueghs - Verheyden Oud-Turnhout
Arch.nr.0 Foto's Brandweer, voetbalploegen, mijnwerkers,
wielclub

Maria Vueghs - Verheyden Oud-Turnhout
Arch.nr.0 Krantenknipsels 60 jarig bestaan Onze Hoop

Inhoud

Voorwoord	Blz. 1
Ten huize van ..... Leo Proost	Blz. 5
Herkent U deze foto nog ?	Blz. 19
Korsendonk verkocht door de Franschen	Blz. 23
De molenaar en zijn heiligen	Blz. 28
Uit het soldatenblad "De Brug"	Blz. 34
Uit een "Wielewaal" jaargang 1942	Blz. 40
H.K. Corsendonca boeken	Blz. 43
Archiefnieuws	Blz. 50
H.K. Corsendonca Schenkingen	Blz. 52

CORSENDONCA

Corsendonca

Corsendonca is het ledentijdschrift van de Oud-Turnhoutse Heemkundekring "Corsendonca". Het verschijnt viermaal per jaar en is geregistreerd onder het nummer ISSN 0779-5785.

Losse nummers zijn verkrijgbaar voor de prijs van 2,50 Euro.

Lidmaatschap

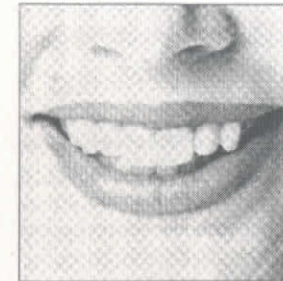
Het lidgeld bedraagt 8,50 euro per jaar. Men kan steeds lid worden door storting van dit bedrag op rekening **646-6074380-60 t.n.v. Heemkundekring Corsendonca**. U ontvangt dan niet alleen het ledentijdschrift, maar u krijgt ook steeds een flinke korting bij een nieuwe publicatie.

Contact adressen

Wim van Hout, Polderstraat. 30	tel: 014/41.65.72 e-mail: wim@vanhout.net
Jan Sels, Draaiboom 98	tel: 014/45.18.12 e-mail: sels.jan@skynet.be
Hugo Miguet, Sprinkhaanweg 4	tel: 014/45.10.88 e-mail: miguet.hugo@scarlet.be
Rudy Cornelis, Polderstraat. 57	tel: 014/42.65.85 e-mail: RCornelis@advalvas.be
Leo van Hooghten, P. Dielsstraat 23	tel: 014/45.22.56 e-mail: leovanhooghten@versateladsl.be
Roger Haeseldonckx, Werkendam 142	tel: 014/41.96.08 e-mail: roger.haeseldonckx@skynet.be
Roger Van Mierlo, Draaiboom 4	tel: 0494 78 42 00 e-mail: Rvanmierlo@telenet.be

delta lloyd

BELEGGINGSADVIES

ONS DOEL, UW GLIMLACH

**KANTOOR OOSTHOVEN
POLDERSTRAAT 29
TEL. 014/41 16 35**

**KANTOOR RAVELS
KLEIN RAVELS 1
2380 RAVELS
TEL. 014/65 87 11**